

نقشه یک گنج در چابهار

جلبک به چه کار می آید؟

جلبک های دریایی به عنوان طعم دهنده مواد غذایی و لبنی ، غذا ، ماده اولیه محصولات آرایشی و نیز در تولید محصولات دارویی از دیرباز مورد استفاده بوده اند.

مطابق گزارش های موجود بازار ، سالانه مواد دارویی طب سنتی و مواد طبیعی 16 میلیارد دلار مواد مصرفی در صنایع آرایشی و بهداشتی 3 میلیارد دلار ، مواد دارویی گیاهی 20 میلیارد دلار و سایر مواد دارویی که شرکت های دارویی تولید می کنند 75 میلیارد دلار است. از این مجموعه دارو ، 60 درصد آن داروهای ضد سرطان است. شرکت های بزرگ دارویی بیشترین توجه را به شناسایی و تولید مولکول های دارویی معطوف کرده اند. امروزه یافتن ترکیبات طبیعی از ارگانیزم های دریایی به ویژه جلبک ها بسیار مورد توجه قرار گرفته است.

رئیس مرکز تحقیقات شیلات چابهار با اشاره به آئینات به عنوان ماده زیستی اصلی و تجاری مهم موجود در جلبک ها می گوید: مورد استفاده اصلی این ماده در ایران در دندان پزشکی است و مقدار چشمگیری از ماده آئینات در پیکره جلبک های دریایی سارگاسوم چابهار وجود دارد.

حسینی با اشاره به اینکه حدود 20 الی 30 درصد از گیاه خشک سارگاسوم را به شکل پودر آئینات می توان استحصال کرد ، می افزاید: میزان تولید سالانه آئینات در کل جهان 30 هزار تن است و سالانه بیش از یک میلیون دلار از ماده آئینات عمدتاً از کشور چین در دو نوع با قیمت های حدود 30 الی 50 هزار تومان و 250 الی 300 هزار تومان به بازار ایران وارد می شود.

وی از آگار به عنوان یک ماده مهم دیگر یاد می کند و با بیان اینکه میانگین نیاز کشور به آگار استخراج شده از جلبک ها حدود 25 میلیون دلار است ، می گوید: امروزه قیمت هر کیلوگرم پودر آگار در دنیا نزدیک به 18 دلار است اما با وجود سرشار بودن سواحل چابهار از این ماده، تقریباً تمام آگار مورد نیاز کشور از خارج به ویژه از کشورهای جنوب شرق آسیا وارد کشور می شود.

توان بالقوه سواحل چابهار

در سواحل جنوب کشور از جلبک های سبز 39 گونه از جلبک های قهوه ای 41 گونه و از جلبک های قرمز 80 گونه شناسایی شده است که تنوع جلبک های سواحل ایرانی دریای عمان بیشتر از سواحل خلیج فارس است.

در بین سه گروه جلبک ذکر شده جلبک های قهوه ای در آب های ساحلی سیستان و بلوچستان ، ارزش تجاری بالایی دارند . این جلبک های قهوه ای در فصول پاییز و زمستان شکوفا می شوند که هر ساله امواج آن را به ساحل منتقل می کند. بررسی های پژوهشی نشان داده است که هر ساله در ماه های آبان و آذر و دی بیش از دو هزار تن جلبک خشک روی سواحل گسترده می شوند. در بین همه این انواع ، گونه غالب این منطقه با پراکندگی در بیش از 70 درصد از نوار ساحلی سیستان و بلوچستان جلبک سارگاسوم است.

چرا باید بر روی جلبک سرمایه گذاری کرد؟

کارشناس مرکز تحقیقات شیلات چابهار می گوید: کشور ایران جزو مناطق نیمه خشک و کم آب دنیا محسوب می شود لذا ضرورت استفاده از آب های دریایی در چنین شرایطی دو چندان است.

امینی فرد می افزاید: در کشورهای هندوستان ، پاکستان و اندونزی ، جمع آوری و عمل آوری جلبک های درشت جهت استفاده در صنایع یک شغل خانگی محسوب می شود و با توجه به گستردگی سواحل این استان و نیز حجم جلبک های رانده شده به ساحل می توان برای اشتغال بومیان این منطقه هم برنامه ریزی کرد.

چرا تاکنون به تولید انبوه نرسیده؟

میزان تولید جهانی جلبک از طریق یک محصول جانبی در کنار طرح های آبی پروری ، 3/27 میلیون تن در سال 2014 بوده است که ارزشی معادل 6/5 میلیارد دلار آمریکا دارد. صنعتی بزرگ که ابعاد آن و میزان گردش مالی خیره کننده اش چشم همه را گرفته است به جز ما.

کارشناسان مرکز تحقیقات شیلاتی آبهای دور چابهار مشکلات تولید صنعتی جلبک را در دسترس نبودن دانش فنی کافی و عدم آموزش های به روز و کارآمد برای کارشناسان و متقاضیان تولید جلبک های دریایی و مناسب نبودن شرایط پرورش در سواحل دریای عمان برای تولید تجاری (جذر و مد بلند و در معرض نور و خشکی قرار گرفتن طولانی) برشمرده اند. در عین حال پژوهشگران و تولیدکنندگان این عرصه بیش از آنکه از مشکلات بگویند روی فرصت های موجود در چابهار و برتری آن نسبت به سایر نقاط دنیا تاکید دارند.

فعالان این عرصه چه می گویند؟

مدیر عامل شرکت ارتباط سبز صبا میگوید: طبق آنالیزهای انجام شده ، توان تولید سوخت زیستی در چابهار با توجه به بارندگی کم و تابش مناسب نور خورشید 30 برابر میانگین تولید این ماده در دنیاست.

امینی فرد می افزاید: عمده فعالیت شرکت ارتباط سبز صبا روی تولید سوخت زیستی از جلبک، متمرکز است و دیگر طرح پژوهشی به ثمر رسیده این مرکز، طرح کنترل ریزگرد در منطقه سیستان با استفاده از جلبک های دریایی است.

وی می گوید: 8 سال پیش این مرکز موفق به تولید سوخت زیستی از جلبک های دریایی شد، اما این تولید بیش از سه سال دوام نیافت و مهم ترین مانع برای تولید سوخت زیستی از جلبک به عنوان مهمترین فعالیت این بنگاه دانش بنیان، اختصاص نیافتن تسهیلات بانکی و همکاری نکردن مسئولین محلی برای رفع مشکلات اولیه است.

بنابر یافته های این گزارش میتوان نتیجه گرفت، تولید صنعتی جلبک به ویژه در سواحل چابهار ، جزو مزیت های نسبی اقتصاد ایران به شمار می رود و گسترش این صنعت علاوه بر ایجاد اشتغال و حفظ ذخایر ارزی می تواند به صادرات و ارزآوری نیز ختم شود .

در شرایط فعلی حمایت نکردن از پژوهشگران و تولیدکنندگان این صنعت، علاوه بر گسترش شکاف روزافزون علمی و تجربی میان ایران و تولیدکنندگان اصلی این محصول، حمایت از وارد کنندگانی است که از سود سرشار این محصولات بهره مند می شوند.

منبع: خبرگزاری صداوسیما